

résztvesznek.

Boiu maga helyébe dr. Racuciu ajánlja, mi elfogadták; Popea megköszöni a bizalmat és helyébe Trombitást választják meg bizottsági tagnak.

Többszörös szavazás után, mely szerint a többséget meg nem lehetett határozni, a gyűlés felkiáltással elfogadja Axentie és Macellariu kombinált indítványait, e szerint 17-es bizottság lett kiküldve.

Elnök az értekezlet tudomására hozza a bécsi román ifjúság érkezett sürgönyét, mely bombastikus kifejezésekkel a passivitást ajánlja.

A gyűlés hatalmas setreasse kiáltásokkal fogadja; hasonlóképen egy más sürgönyt, mely Naszdóbból érkezett.

Ezután (délután félhárom órakor) az ülés esti 6 óráig föl lett függesztve.

Gróf Mikó Imre megnyitó beszéde

az erdélyi ev. ref. egyházkerület 1875. máj. 23-iki első ülésén.

Tisztelet egyházkerületi közgyűlés!

Az az erkölcsi meggyőződés, hogy az emberiség hatásaiban nagyszerű, benyomásaiban tartós, eredményeiben termékeny tettek végrehajtására csak egy alkalmas és képes, ha valamely nagy eszme lelkesíti, oly eszme, melynek valószínűsége hiszen; ez az erkölcsi meggyőződés nem oly új keletű, mint a hogy sokan hiszik. Meglehet, hogy a ki végére akar járni annak, hogy mikor vált e meggyőződés öntudatossá az által, hogy valaki szóval kimondta, azt fogja találni, hogy még nem nagyon rég történt. De a ki végig lapozgatja a történelem évkönyveit, csakhamar rá fog jönni, hogy e meggyőződés úgy szólván ösztönyszerűleg megvolt minden kor választott elméinek eszéjárásában; mert a hol valamely nagy mozgalomban vezérfüriakat látunk szerepelni, egy kis figyelemmel szemlélvén a dolgot, ki tudjuk mutatni, hogy az illető vezérfüriának bár mi kitűnő személyes tulajdonságai csak másodrendű tényezők a vezérkedhetésre okvetlenül szükséges közelsímerés kivívásában. A fő- és alaptényező mindig és mindenütt a vezéreszme, a melyet a vezérfüri szíjlőjára tűzött.

Ámde a mily bizonyos, hogy vezéreszme nélkül a siker kivívására megkívántató lelkesedés erője soha sem fejlődhetik ki, éppen oly bizonyos az is, hogy ez erő gyengítetlen és állandó fenntartására, tehát a siker biztosítására a vezéreszme magára nem elégséges. A vezérek köré a vezéreszme tényező változtatása céljából összesereglett sokaság emberekből, tehát egyéni sajátosságai által egymástól különböző elemekből alakul, melyek szabadságra és függetlenségre irányított ösztönöszerű törekvéseik következtében inkább versengésre és vitára, mint idegen vélemények és nézetek feltétlen elfogadására, önálló akaratjuk más akaratának alárendelésére hajlandók.

Nem szükséges alkotmányos államban, és különösen a mi alkotmányos életünk mai vajdásai közt élő embernek apróra elmondanom: mennyire nyilatkozik e tény abban a tapasztalatban, hogy daczára az alkotmányosság elméletileg elvitázhatlan első alapvének, mennyi ellenszenvvel, mekkora ellentétlással enged meg ma is az egyes ama kényszerűségnek, hogy egyéni meggyőződését a meggyőződésé vált vezér

eszme követelményeinek alárendelje, magán érdekeit a közérdek általhátterbe szoríttatni engedje, nemzükség kimutatnom, miként alakulnak pártok az egy célra törekvő testület, az egy vezéreszméért lelkesülő társadalom kebelében; mint küzdenek e pártok egymás ellen, még pedig, fájdalom, nem is mindig a legemesebb fegyverekkel és eljárásokkal, és még — nagyobb fájdalom! — gyakran nem annyira a valódi cél — a testület közjára — érdekében, mint inkább pártbeli, néha éppen csak egyéni hiúságok érvényesítéséért; mint válik az eszmék tisztázására célzó, az egymást felvilágosítás végett megindított vitaközlés elkeseredett tusává melynek szenvedélyes hevében már nem annyira a vezéreszme létesítése, mint az ellenpárt leküzdése válik főcélzá, a melyet minden áron, még a közjó károsítása árán is egyedül tartanak szem előtt a neki tűzött harcászok, akik az emberi lélek egy sajátos gyariorágánál fogva sokszor annál szenvedélyesebben küzdenek, mentől lényegtelenebb az a véleménykülönbség, mely őket elválasztja. Mindezt ismert dolog, annál ismeretesebb, mivel az egyik fő oka annak, hogy néha a legüdvösebb céljai az emberiségnek meghusznak.

Számlítsuk még ehhez, hogy voltaképpen valamely mozgalmat megindító vezéreszme csak nem mindig két alkatrészből áll: egy tagadólágos és egy tevőleges részből. Valami létezőt, fennállót megdönteni, egészben vagy részben eltörölni, ez a tagadólágos rész; evel szemben a tevőleges: a megszüntetett, az eltörölt helyébe valami egyebet állítani, a mi az elrendelt célnak jobban felel meg, vagy könnyebben, biztosabban vezet hozzá. Itt ismét tapasztaljuk, hogy könnyű ugyan meggyőzni sok embernek egymással arra nézve, a mit nem akarnak, de mihelyt a kérdés második: tevőleges oldala kerül szőnyegre, rögtön megvan a vélemények szétágazása; még ha igaz meggyőződése szerint a legjobbat akarja is mindenki, éppen abban és a körül fognak a vélemények eltérni, hogy a sok lehető és képzelhető között, melyik az igazán legjobb?

A nélkül, hogy e tünemény lélektani okainak fejtegetésébe becsatlakoznám, állítom igazolásra csak a forradalmak történetére utalok. A meddig a történelem emlékezete terjed, mindenütt azt látjuk, hogy a meddig a forradalom, vezéreszméjének csak tagadólágos részének valószínűsége; a rosznak elismert vagy hitt fennálló valami megdöntésével foglalkozik, rendszeren győzedelmeskedik, vagy legalább elérja felforgatás, a rombolás célját; demihelyt az újájeremtés a vezéreszme tevőleges részének valószínűsége kerül sorra, a forradalmak legnagyobb része csufosan megbukik. Miért? Mivel a tagadólágosságban egyetértettek a forradalmárok, a tevőlegességre nézve nem tudtak egyetérteni.

Ugyan ezt a tüneményt lehet ugyanazon okból észlelni minden mozgalomban; mert hiszen minden mozgalom, melynek látható benyomása bármi rövid ideig tartott módosítást eszközölt az emberiség vagy bár csak egyes nép vagy társadalom életében, a szó legtágabb értelmében, forradalom; indult legyen bár felülről vagy alulról, történt legyen erőszakosan vagy békésen. Forradalom volt az a mozgalom, a mely ezelőtt 15 századdal a kereszténységet tette a pogányság helyébe. Forradalom volt a protestantismus fellépése ezelőtt negyedfél századdal. Mindkettő sikerült forradalom, azon szerencsés körülménynél fogva, mivel mindkettőnél a teendőre, a megállítandóra nézve előbb

dom, Bécey Miklós, a ki nagyon ritkán szokott dicserni, mielőtt az a szóval elmondja, hogy Föl nem foghatom, miért eskölt akkorát az öreg ur kezén e szavakra Arthur? Különbén hát Tihámér oly kedves barátja volt.

Hogy szavait nem csak a pillanatnyi felindulás mondatta Miklós bátyámmal, azonnal is bizonyította. Futott egyenesen a nyomdába s már másnap megjelenendő lapjából kitörte a kész költeményt s a Tihámér versei egyikét igtatta be gyászkerettel. Közölte továbbá az eseményt s saját neve alatt adott kifejezést mely fájdalomnak a vesztség fölött, mely Tihámér halála által, közvetve a nagy irodalmat sújtá.

Az első lókas meg volt adva. A hirlapok kicsinye, nagyja sietett a megelőzést, legalább a magasztalások tulzottsága által útni helyre.

Mindenki csak az irodalom egén egyszerre kigyult s egyszerre kialudt „csillag”-ról beszélt.

Az a szerkesztő volt boldog, a ki publikuma számára megkaparíthatott valamit Tihámér költészeti hagyományából.

Szóval, Bánhalmi Tihámérról a tisztító tűz sem moshatná le a többé a sajtó által unisono megadott titulust, hogy „a nemzet halottja.”

De senki sem érzett oly őszinte fájdalmat, mint éppen Miklós bátyám.

— Egyszerre találni föl s veszíteni el! suttogó gyakran bánatosan — s én fogadni mernék, hogy két kedves Gyöngyvirágja gondolt ilyenkor, kik sirathatják most már együtt Tihámérban, a hivatott szerkesztőt és hivatott — férjét!

(Folyt. köv.)

jött létre a közmegegyezés, mint a hogy az eltörölni, a buktatásra célzó fellépés megtörténhetett volna.

És mégis, ha meggondoljuk, hogy a még alig öntudatra jutott kereszténység első korában már magok közt az apostolok közt is mutatkoztak véleménykülönbségek, hogy később, a mikor az új vallás már érvényre jutott, egyik szakadás követte a másikat; ha visszaemlékezünk, hogy a 16-ik század nagy reformatorai magok, a mily egyenlően törekedtek az emberi szellemet lebilincselő visszaélések megszüntetésére, a mennyire egyetértettek abban, hogy az egyházi hitet vissza kell vinni őseredeti egyszerűségére; még sem tudtak teljesen meg egyezni abban, hogy tehát részleteiben melyik az igazi ősi, egyszerű kereszténység? Ha látjuk, hogy ennek következtében még mai napig is fennáll az ellentét a különböző protesztáns egyházak közt: itt is tapasztaljuk, hogy az elméleti vezéreszme magára nem elégséges állandó és tartós virágzás fenntartására, ha szintén néha az első eredmény és siker kivívására tökéletesen elégséges is.

A történelem azt mutatja, hogy az emberiség, egy a politikai, mint a vallási téren, eddigelő egy hathatós, de a szabad haladás életcsirait előlő módon volt képes kivívott sikereit nagyban biztosítani és állandósítani. Ez az egy mód: a valamely állandó törvény szerint szervezkedett erőfejtő gépezetre támaszkodó tekintély kezébe összpontosított végrehajtó hatalom.

És ha kérdjük, hogy miféle talizmánja van a politikai vagy egyházi absolutizmusnak, hogy oly szívós állandóságra tud szert tenni? A felelet egyszerűen az: erőszakkal és kíméletlen következetességgel kényszeríti a működő erőt arra, hogy ne egymás ellen, hanem párt-huzamosan egy központra irányulva egymás mellett, egy közös célra együtt és közre működjenek.

De kérdem: vajjon van-e az emberiségnek okvetlenül szüksége a merev absolutizmusra, hogy a társadalom elemeit a magok saját érdekében együttes és egyetértő közreműködésre kényszerítse?

Nekünk egy alkotmányos állam polgárainak, egy protesztáns egyház híveinek, nem lehet e kérdésre „igen”-nel felelnünk. Nem lehet, nem szabad e módot fennállásunk alapjául elfogadnunk. Hiszen a mi politikai és vallási hitünk alapja éppen az ellenkező meggyőződés; mi hiszünk és valljuk, hogy a politikai és lelkiismeretbeli szabadság az az egyedül üdvözítő elem, melyben az emberbe plántált isteni szikra: az ész helyesen fejlődhetik, és elérheti az általa elérhető legmagasabb fokot, a mi egyházaink szövekeiről hirdetik nekünk, hogy nem szabad eszünket és tudásunkat merev dogmatikus hit szoros börtönébe zárva és magunkat a felvilágosító tanulás és felvilágosodott gondolkodás munkájától eltiltva, lemondanunk a fejlődés és tökéletesülés lehetőségétől; hanem kötelességünk tudományt szerezni, hogy eszünket fejlesszük és magunkat tökéletesítsük és így aztán a nyílt és felvilágosodott ész fényével megvilágítani hitünk ágazatait, hogy tudjuk és értsük azt, a mit hiszünk, ne pedig hidjuk és valljuk azt, a mit se nem tudunk, se megérteni képesek nem vagyunk.

De, hogy ezt a magasztos célt elérhessük, mindenek előtt szükséges, hogy egyházunk, az az egyházunk köztiségnek ne csak pusztá létezésé és tengése, hanem valódi élete és virágzása biztosítva és állandósítva legyen. Ez állandóság biztosítékát egyházunk hierarchicus szervezetében keresni akarunk részünkről anynyi volna, mint a protestantismus alapvének megtagadása. Valódi protesztáns nem kereshet üdvöt ev absolutizmusban, sem államban, sem egyházban.

Nekünk protesztánsoknak egyébben kell keresnünk létfeltételeink és egyházunk virágzása biztosítékát. Minket évszázados tapasztalás megtanított rá, hogy kivált itt, hazánkban minden tekintetben saját magunkra vagyunk utalva saját erőnküktől, ügybuzgóságunktól és eszélyességüktől függ jelenünk és jövőnk. Eddigelő egy kivülrölható erő tartott minket össze: egy uralkodó vallás nyomása, annak tulkapásaitól való félelmünk tevékenységünk tulnyomó részét a fenyegető veszélyek elhárítására irányozta, tagadólágos működésre, a mely magában is mindig egyetértést szül. Ma már azt hitetjük el magunkkal, hogy ama veszélyek ellen biztosít minket az országos törvény, a védekezés szüksége megszűnt, felesleges már most féltékeny éberséggel őrködnünk saját érdekeink felett. És ime: fájdalommal kell tapasztalunk, hogy meglazult az az összetartás, bomlásnak indult az az egyetértés és kialudni készül az az ügybuzgalom, a mely a protesztáns egyházat alapította és eddig fenntartotta.

Ma inkább mint valaha látok veszélyt fenyegetni, annál nagyobb veszélyt, mert nem kivülről támad meg, hanem saját kebelünkben vonja össze veszterhet felhőit. Távol legyen tőlem a vádaskodás. Nem vonatkoztatom szavaimat egyes eseményekre és tényekre; de van valami, a mit mindnyáján érzünk, ha nem is mondja ki szánk, ha szinte még gondolatunkban sem merünk neki határozott nevet adni; valami, a mi nyom, a mi nints a maga fenn-

dén, a mi ha még most nem is valóságos betegség jelensége, de nagyon hasonlít ahhoz a kéjjelmetlen érzéshez, mely az emberi testben a közlő betegség előhírnöke szokott lenni. Legyünk azért résen, örökdűnk. A fenyegető baj elhárítása óvakodó intézkedéseket tenni soha se lehet igen jókor, mert örökké igaz: „principiis obsta, sero medicina paratur.”

Miért tartottam szükségesnek mindezt ma és éppen itt elmondani? azt hiszem nincs miért fejtegetnem, A ki figyelemmel kísérte egyházunk beléletének mozzanatait az utolsó időben, megfogja érteni szavaimból azt is, a mit nem akartam kifejezőleg kimondani. Oly ügyek fognak ma megkezdendő tanácskozásaink során eldöntés és elintézés végett szőnyegre kerülni, melyek nemcsak egész figyelmünket veszik igénybe, hanem megkövetelik azt is tőlünk, hogy félretétve a szétágazó részletes érdekek bármivel menthető vagy igazolható tekintetbevételét, csupán egyházunk közjára irányozván egész erőnyünket, e fő cél előmozdítása váljék azon központtá, a mely határozataink hozatalában, vonzó erejével létesítse köztünk azt az egyetértést, azt az összetartást, melyre ma éppen oly nagy szükségünk van, mint volt legnagyobb szorongatásaink közepette.

Emberek vagyunk, tévedhetünk, hibázhatunk. Éppen azért kötelességünk mások bűbűsait, eltántorodásait emberileg, az az szeliden, kímélően megbírálni és megítélni. Határozataink célja nem szabad, hogy boszu legyen, hanem észlelt helytelenségek, fonákaságok, visszaélések megszüntetése, megessett hibáknak és károknak megrovása, lehetőleg helyrehozása. Nekem az a meggyőződés, hogy nekünk protesztánsoknak egyik legszebb, legdicsebb feladatunk, gyakorlatilag bebizonyítani az egész világ előtt, hogy az önálló önkormányzat a társadalmi szabadság talpköve és legfontosabb létfeltétele valósággal bírja azt a tulajdonságot, melyet az ősi hitrege a Heracles nyilairól mesélt: maga győgyítja meg azon sebeket, a melyeket okozott.

Vezérelje eljárásunkat a törvények feltétlen tisztelete s e mellett a kölcsönös bizalom, méltányosság és ama keresztényi szeretet, mely vallásunk alkotóját a szeretet nagy mesterévé, az általa hirdetett tudományt pedig a szeretet vallásává tette.

Ha e magasztos küldetés kellő öntudattal fogunk a munkához, Isten után remélem és bízom, hogy áldás és siker fogja kísérni tanácskozásainkat, a melyek megkezdésére közgyűlésünket ezennel megnyitom.

BELFÖLD.

D-Szt.-Márton, máj. 17.

(Nőegyleti hangverseny.)

Tisztelet szerkesztő ur!

Nem kiméltem fáradságot, négy mért-földet kelet s ugyanannyit nyugoti irányban futottam s még nem is vassineken valamely első osztályú kocsihintó párnái között, — ellenben csak a nemes vármegye gondjai által fenntartott úton, Kibédén faragott egyszerű jármű segítségével, csakhogy eljuthassak a piros színű meghívó levelek szerint a helybeli nőegylet által saját tagjai közreműködésével a leányiskola javára rendezett hangversenyre.

Éppen a legjobban időben érkeztem meg, a megyeház díszes nagyterméből kiragvott a fényes világítás, a vendégeket szállító kocsi, már kiüresített robotgat vissza s a gyalogjárók csak egy pár elkésettjét találtam míg kettőzött lépésekkel törve előre, ezekhez csatlakoztam s miután a terem ajtajánál örködő két delhölgytől magam is megváltottam a bementi engedélyt, feltárult az ajtózárnja, beléptem, a sorbafutó kényelmes nádfonatu székeket mind elfoglalva s a megye színe javát mind együtt találtam.

Kiváló szép közönség! büszkeséggel néztem a sorokon végig — hisz az egész megyém közönsége s önértzettel vonultam — mintha benne nekem is érdemem volna, — egy üresen maradt szögletbe, fáradságomat kezdettem nem bánni.

Egy negyed nyolcz ntán szétnyíltak az üvegajtók s a közönség riadó éljének között léptek be fiatalaink karjain a működő nők vonzó alakjai.

A műsorozat Schubert „Forellen quintet”-je classicus darabjával vette kezdetét — előadták két zongorán: Pekri Istvánné, Pócsa Józsefné, Szilvási Zerna és Baranyai Irma.

A gyakorlott kezek biztos játéka alatt, megzendülnek a hurok s a hangok egybeolvadó harmóniája, a művészi előadás tükölye, fölmelegíti s hódolatra hajtja a közönséget s önkéntelenül kitörő tapsaiban nyújtja előismerésnek adóját.

Ezt követé Mentovits Gyulának, Wegler Gyula zongora kíséretében előadott hegedűjátéka, mondhatnánk je játékról valami meglepőt és újat? . . . hisz az sokkal esmertebb az országgrésben, hogysam magasztalásába bocsátkozhatnánk, elég ha megemlítem, hogy hurjainak varázshatalmával kivívott babárainak számát az est alkalmával jegyzőkönyvbe s a jó-

tékonycezl érdekében tett szíves közreműködését, a közönség elismerését, a nőegylet háját érdemelte ki.

De megállapodom a műsorozat mátpontjánál, mely szerint a fiatal Öri Gabriel a. egy magyar népdalt és a második szakában Ördög Rébertől egy más dalt volt énekelendő.

Nyílt közönség előtt ez volt a fiatal kasszony első kísérlete, mely fényesen sikerült szép, tiszta, iskolázott hangzával elragadta közönséget mely — tul merészen — felindul hevében zajosan meg „ujrázta.” A szerénység mindig enged s így a közönség másodszor élvezte a dal szépségét, az olvadó hangok zarsását, mindkét dalt Pekri Istvánné kísért zongorán.

Most következett két szavalt. Amber Anna a „Hollót” Szász Károly fordítása szerint érzéseteljesen, ugyintéren Gál Domokos „Költői ábránd” ot Petőfitől adott elő s a közönség tetszését vívták ki. A helybeli dall szintén két dal előadásával működött közre, est élvezetessé tételében s ha még megemlítem, hogy a legelőli nevezett hölgyek másodikán Meyerbeer „koronázási” indulóját két zongoristával Szilvási Zerna, Wegler Gyula külön külön játszott egy egy darabot, a változatos műsorozat minden pontját érintettem, habár a kemes hatást, melyet a közönségre gyakorolt s a meglepődést, melyet oly élénken nyilvánított, hiven vissza nem is adhatom. A dalzene oly hódító árájától fellekesült fiatalaink előadás után tánczra eredt, melynek a porszó hajnal sugárai vetettek véget.

Nem zárhatom be soraim azon megjegyzés nélkül, hogy a nőegylet hálára kötelezett a közönséget, hogy a kiváló partolásra érdemes jótékonycezl előmozdítását, ily nemes élvezetteljes időöltéssel birta kapcsolatba hozni.

A.-fehérmegyéből, máj. hó 19.

(A szabadelvűpárt megalakulása.)

Alsófehérmegye polgárai Sándor Elek bárá Kemény István által összehívatra, a ma napon gyűltek egybe szabadelvű párttalakulásukat kimondandók; a megyei és város polgároknak a városháza nagytermében számmal összegyűlt tagjait, korábban Sándor Elek talpraesett, a cél üdvösségét előtűnt beszéddel üdvözöl s a voltaképpen soha meg nem alakult, azonban tényleg mégis létezett balközéppárt nevében nyilvánítja, miképp a balközéppárt eddigi elveivel szakítva, kész minden gondolat nélkül a megalakuló szabadelvűpárthoz csatlakozni, teljes bizalommal lévén föl, hogy az újonnan alakult szabadelvű pártzászlói alatt küzdve, szeretett hazánk bonyolult viszonyait hajtott rendbe hozni képesek lennünk. Hasonló szellemben nyilatkozott bárá Kemény István ur is a jobboldali, szintén nem szervezett, de tényleg mégis létezett párt nevében elősorolván történelmi adatokat és beszéde folyamán mindazon frasisokat, melyeket a pártküzdelem a szabadelvűpárt megalakulásáig keresztül élt.

Ezután felolvastattott a következő határozati javaslat.

„Alsó-Fehérmegye polgárai kijelentik, hogy az eddig oly éles ellentétben állott országos két nagy politikai párt egygyé olvadás s ebből kifolyólag a „szabadelvű-párt” alakulását örömmel üdvözlik, ezen új párt alakulástól bizton remélvén hazánk aggasztó anyag közigazgatási s igazságszolgáltatási bajainak orvoslását.

E szerint Alsófehérmegye polgárai, szakítva az eddigi pártállásokkal, a kormány folyó évi martius 3-ki programja értelmében országosan alakult „szabadelvű” pártához csatlakoznak, ezen pártot őszinte akaratall és utógondolat nélkül ezennel Alsófehérmegyében megalakítják s egyszersmind kijelentik, hogy a szabadelvű párt kormányát a folyó évi martius 3-ki programja kivételében erejökön képest támogatni fogják, mely változtatlanul elfogadtatván, az alsófehérmegyei szabadelvű párt magát megalakultnak nyilvánította; e közfelkiáltás utján Sándor Elek urat elnöknek Zeyk József urat alnöknek, Farnos Elek, Vess Gábor urakat jegyzőknek választotta, továbbá egy 12 tagú választmányt alkotott gy Bethlen Ferencz, Boér Ferencz, Bogdán Lajos, Bedőházy János, dr. Donogány Jakab, Finn István, Fodor Miklós, Pávai Elek, B. Splény Henrik, Szilágyi Farkas, Török Dániel és Vajna Ádám személyekben, melyet megbízott hogy Deák Ferencz, Tisza Kálmán és az újonnan alkotott ministeriumhoz külön-külön bizalmi- és üdvözölő feliratot intézzen, valamint azzal is, hogy megalakulását a pesti központi szabadelvűpárt választmányával tudassa.

Nem hallgathatom el, hogy Török Dániel volt városi főispán forma hiány miatt nem elég tapintatos felszólalása egy kissé rendesen elevebb discussióra szolgáltató alkalmat, mely discussiót azonban sikerült tisztelt elnökünknek tapintatos módorával kellő mederbe visszaterelni. r. l.

Cluj-Napoca.

Küküllőmegye 1875. máj. 22.

(Főispáni bejuttatás)

Megtörtént, nem valamely csillogó kül-színes héterszágra szóló tündetessel, de megtörtént gróf Bethlen Gábornak főispáni székében való bejuttatása, ünnepélyes díszszel, komoly polgárokhöz illő méltóságteljes eljárással.

E hó 19 délutáni órákban volt a megyébe megérkezendő, a megye értelmiségének a rom. kath. és más hitfelekezet lelkészének egy szép része, mintegy 25 díszes kocsin fogadására ment V. Gálfalván, hol megérkezéssel A. I. üdvözölte, rövid szavakban adván kifejezést azon rokonszenvnek, melylyel kinevezése és ennek folytán a megyébe lett megérkezése fogadtatik, nyilvánítván azon általános reményt, hogy ő méltóságába, a megye saját speciális, és a közhaza érdekeivel kapcsolatos igényeinek legfőbb támogatását, a közös haladás legelső munkássát nyerte meg — mely üdvözlésre, szíves köszönetet mondott a rokonszenv fogadtatásért, a bizalomért, mellyel a megyébe lett első belépése alkalmával találkozik, hangsúlyozva, hogy a bizalom megőrzésére, s a közreműködés teljesítésére törekedni fog, mert csak a két tényező segélyével oldhatja meg ellátni nagy feladatát.

Ezzel a jelen voltak mindegyikét alispán Pócsa József bemutatván, a fogatok megindulnak, bekísérvén főispánunkat a megye székhelyére. Estve a közkedveségű alispán vendégszeretősztalára köré gyűjtő a jelen voltakait — s kedélyesen töltött este órái alatt, alkalom nyílt a szintén jelenlévő főispánnal való bővebb összerkedésre.

Másnap pont 10 óra, a nagy számban megjelent bizottsági tagok jelenlétében alispán a rendkívüli közgyűlést megnyitván, előadta a gyűlésnek már a meghívó levelekben kitűzött tárgyat, mely egyedül a főispáni bejuttatásra szorítkozik, felkérte egyszersmind a közgyűlést egy küldöttség választására, mely gróf főispánt, a gyűlésben való megjelenésére kérje fel. A küldöttség br. Szentkereszti Zsigmond vezetésével a jelen voltakait, Sztágyi Lajos, Pekri István, Gerendi István, Réz Mihály, Moldován Bazil, Zöld Antal, Kispál Albert, Vajna József, Gyárfás Károly szeméikben megválasztván, küldetése teljesítése végett távoztak.

Az ősi szokásból fennmaradt ez ünnepélyességgel meghívott főispán csakhamar megjevén, a gyűlés által lelkesítő üzenettel fogadtatott, az örömradiások lecsend esülte után, zokásos módon az esküt ünnepélyesen letétén, előadta az ősi megye főispáni székét, alább üzenő beszéddel, melyet sűrű üzenés követett; a főispáni beköszöntő, beszédre, szintén ősi szokás szerint, a megye közönsége nevében a jegyző üdvözölte, s ennek végeztével újra és újra felzúgó a sokszoros üzenet a határozathoz nem mind két beszédnek jegyzőkönyvébe íratása, tíz perc multával az ülésről vezetett egyzökönyv hitelesített mellyel a hivatalos bejuttatás tényére vált, s a közgyűlés véget ért.

A magyar ember minden fontosabb eseményénél még mindig megtartja az áldozást, s híven e szokáshoz ez alkalommal is a nyeres területek szatlokhoz 150-en helyezték magukat. A szó valódi értelmében díszesebbet díszesebb tette azon kedélyes hangulat, mely azt szellemi tekintetben s oly élvezetessé tette, minőt közlakomáinkon 1861 év óta ig tapasztalhatunk; a felköszöntések hosszu orát nem említem, mivel ezek a közlakomák y tartozékai, mint éppen az étkek is italok, melyek nélkül lakoma teljességgel nem is képzelhető, volt tehát ebből is elég s talán még enél is valamivel több.

A fennemlített beszédet közelebbi szavakban hozzuk.

Apró puskatűz.

Ő. Ön kedves barátomuram, a ki tollával tánt és hivatalával keresi kényerét, sokszor kifejezte azon óhaját: mennyire szeretne egy kis földbirtok tulajdonosa lenni, a hol né- szántana vetne s egy-egy fát ültetne, árnyé- ot adandó vagy egy későbbi unokának. Ime oszt eljött az ideje, hogy óhaját valósítsa; ak egy pár tollvonásba kerül: s azonnal földbirtokossá lenet barátomuram.

En. Nem volna megvetendő ily könnyű szerrel néhány hold birtokába jutni. Megköszön- m barátomnak, ha megmutatná nekem ama földbirtokhoz vezető utat.

Ő. Menjen ön barátomuram a Királyhá- en át, keresse fel Majorost, hirhedett honbol- dító hazánkfát, s ha aláírja a Kossuth nagy- zánkfát hazahívó felszólítást: Majoros uram- zonnal egy tekintélyes birtokot kanyarit ki- rátomuramnak gr. Károlyi, vagy ha itt Er- dyben akarja kivenni, br. Bánffy Albert ura- lomai valamelyikéből.

En. Bizony jó szívű, adakozó egy ember a Majoros.

Ő. A szíve jó lehet: de a mája — az ár — rossz.

Az egyház terén is akad egy Majorosunk Kovács Albert pesti theol. tanár, és hazánkba- ton iratában, melyben az enyedi theologia

mellett fogadtatlan prókatoroskodik, azt a pet- roteumos tanácsot adja, az erdélyi protestáns status hiveinek: hogy azon esetben, ha az egy- házkerületi közgyűlés a theologia kérdésben Kolozsvár mellett határozza, „a hívek egye- temének joga és kötelessége volna a jogorvoslatot keresni mind ezen ha- tározattal, mind magának a közgyű- lésnek egész mostani szervezetével szemben.“ Tehát nyílt lázadásra hívja fel a híveket a status törvényhozó testülete ellen. És teszi azt az egyház jog tanára! Ugyan- nincse, a ki rendentassza ezt a felszentelt Majorost?!

Szerkesztőségünk a következő sorok ki- adására van felkérve.

Dr. Kovács Ödön ur a „Kis tükör“ ezi- mű röpiratban tudori értekezéséből közlött for- dításra vonatkozólag azt mondja („Magyar Polgár“ idej 115. sz.) „Nem szándékozom ki- tétni az önk hamis, ferdített, kihágásokkal és átalakításokkal teljes fordításuk vagy megren- delt fordításuk kimutatására.“ Ünnepelesen tiltakozom ez állítás ellen. Én hamisító, ferdítő nem vagyok, a közlött szövegből semmit ki nem hagytam, egyetlen szót annyit inkább eszmét át nem alakítottam; mint fordítónak egyéb hibám nem le- het, csak az: hogy szó- és betűhöz ragaszkod- tam, szóval, szolgailag fordítottam. Doctorátusi operatúrnának magyar kiadása sem fog e dol- gon segíteni, mert nem hiszem, hogy másod- szor is elkövesse azt a tapintatlanságot, hogy papságunk ama setét portréját magyar nyelven is világá bocsássa. Am for- ditsa hát ő maga le, bár az általam közlött részletet s közreadva valamely kolozsvári lap- ban, mutassa ki: miben ferdítettem? Még csak annyit akarok megjegyezni, hogy amaz urak, kiknek tudori értekezéséről írt dícséri- ádját jónak látta közölni: Kovács Ödönnek a legitimebb baráti viszonyban élő pátronusai voltak.

Az a bizonyos utrechti tanuló.

A „KELET“ magán-távirata.

Feladatott Buda-Pesten május 24. 12. ó. 50 p. d. e.

Érkezett, május 24. 1. ó. 38 p. d. u.

A két házban kihirdették a szentesített törvényeket, felol- vasták a királyi kéziratot, mely Wencheimot királyi biztossá a sessio berekesztéséhez kinevezi. Ghyzo a képviselőházban emel- kedett beszédet tartott a hazai pártok viszonyairól. 1 órákor felol- vasták a tronbeszédet; eszme- menete a következő: az ország- gyűlés megnyitásakor kitűzött kérdéseket mind nem lehetett megoldani, főleg a gazdasági kalamitások akadályozták, mégis a jelen sesszióban történtek intézkedések az állam integri- tásának biztosítására, anyagi és szellemi felvirágzására; erre fel- sorolja a hozott törvényeket, igen meglegen megemlékezik a hon- védségről, mely mint királyunk személyes tapasztalatból meg- győződött, annyira fejlődött, hogy az állam biztonságának fontos tényezője, sok hiány pótlandó még, sok teendő fennmaradt jö- vőre. de mindaz, minek történi- ni kell, fokozatosan bár, de gyors egymásutánban megtörténend, biztosít erről az érvényesülő ta- karékossági politika, a nemzet, törvényhozás áldozatkészsége, jó viszony a külfölddel, rokon elemek egyesülése a cselekvés terén erre Wencheim az ország- gyűlést befejezettnek nyilvání- totta. A tronbeszéd kitűnő ha- tást tett.

Feladatott Nagy-Szebenben, május 23. 11 óra

45 perc éjjel

Megérkezett Kolozsvárra, 24. 1 óra — perc éjjel.

A ma délután tartott román értekezlet kebeléből kiküldött tizenhetes biztosság este 7 óra- kor egy többségi, két kisebbsé- gi indítványt beterjeszt. A többség indítványa: 1848-iki nem- zeti program fenntartása mel- lett absolut passivitas a képvi- selőválasztásoknál, bizottmány kiküldése, program foganato- sítására. Első kisebbségi indít- vány dr. Borciáé: aktivitás, so- lidáris eljárás a magyarországi román képviselőkkel a nemzeti kérdésben, közfogás többi nem- zetiségekkel, hasonló sorban levőkkel. Második kisebbségi indítvány Préda ügyvédé: kép- viselőket választani, kik a tör- vényhozásban részt nem vesz- nek. Legelőbb hosszabb vita

után, melyben heves kifakadá- sok történtek a kormány és a belügyminiszter ellen, az érte- kezlet kimondá a föltétlen soli- daritást az ezután hozandó ha- tarozatokkal illetőleg. Aktivitás mellett csak dr. Borcia és Lá- zár Sándor, többi szónokok mind bizottság többségének indítvá- nya mellett, mely 10 órákor este nagytöbbséggel elfo- gadtatott. Ezután a végre- hajtó bizottság megválasztása következett.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május 24. 1875.

— **Szerfelett** nagyfotosságu azon ha- tározat, melyet az erdélyi részi románok N-Sze- benben az éjszaka 10 órákor hoztak s melyet fennebbi táviratunk tudat az olvasó közön- séggel. Megesalatva érezzük magunkat minden reménységünkben, melyet a románok józsána- gába helyeztünk; a vakmerő kihívásra mely ma- gyar államiságunk ellen intéztetett e hatá- rozattal, arczunkba szökken a vér s nem tud- juk boszuságunknál keserűségünk nagyobb, hogy ép azon néptől, melyet oly nagylelkűleg csak az imént szabadított fel a magyar nemzet a job- bágyság igája alól, miként kell ily arczulitást szenvednünk. A románok 1848-ban a szabad- ság mezején hozott határozataik kivételre ujab- ban solidariter kötelezték magukat. A sza- badság mezején hozott határozataink pedig legfőbbike, hogy a román nemzet a magyarral mindenben egyenrangú külön nemzetnek tör- vényben elismertessék, tehát épen az, a miért Tisza Kálmán Poltinak a magyarországi gyűlés eljenzése közt megtiltotta, hogy ez elvet a házon kívül hirdetni merje. Mi egy magán le- vélben egy héttel ezelőtt figyelmeztetve vol- tunk rá, hogy mi van a románok közt készü- lőben, tudjuk egy tekintélyes román passivista nyilatkozatát, hogy „azért nem fog a gyűlésen beszélni, mert a Tisza Kálmán kedvéért nem akar martýrságot szenvedni.“ Mindennek da- czára nem tudtuk feltenni a románságról, hogy a fennebbihez hasonló határozat meghozatá- lára elég vakmerők legyenek. S mégis meg- történt. Am lássák mit cselekedtek! Ide íg- tatjuk a „Campu libertiei“-n 1848. máj. 15-ikén megtartott lázadászerű népgyűlésnek eddig nem valósult kívánatait: Hogy az illetők az Uniót ne vegyék addig tárgyalás alá, míg a román nemzet nem fog mint ne- gedik alkotmányos nemzet országgyűlésbe be- léptetni: különben a de nobis sine nobis elvei alapján, ellene óvast jelenenek. Iskolák fel- állítását nép és felsőbb tanok számára, ka- tonai növelést, polytechnicumot, s hogy ezek igazgatóit s tanítóit ők válasszák. Hogy a pa- pok a status pénztárából fizetessenek, egyen- lően a többi felekezetek papjaival. Kivántak sza- badság, egyenlőség s testvériség alapján, szer- kesztett új alkotmányt, ezekből folyólag új bü- ntető-törvénykönyvet, és hogy az Approbata és Compilata constitutivál címzett törvényköny- vekből az oláhokat gyalázó kitételek töröltesse- nek ki.

— **A reformátusok** egyházkerületi közgyűlésének megnyitása tegnap reggel 9 óra- kor történt a főtárona nagy termében. Az igen népes gyűlekezet — mintegy 150 fő — a be- lépő elnököt, gr. Mikó Imrét, hangos üjjennel üdvözölte. Az elnök erre nagy hatásu megnyitó beszédét mondá el, melyet lapunk mák rovatá- ban egész terjedelmében közlünk. A riadó él- jenek elhangzása után az igazolt tagok névsó- ra olvastattak föl, miből kitűnő, hogy a gyű- lés határozatképes, a közgyűlés megalakultnak nyilvánították. Következett az ujan választott esperesek és egyházmegyei jegyzők föléskötése s a kibocsátandó fiatal lelkészek számbavétele, mire az egész gyűlés testületileg a templomba vonult. Az előimát főt. Nagy Péter püspök, az egyházi beszédet Fülöp Géza, nagy-enyedi lel- kés, és a papszentesi szónoklatot ismét a püspök ur tartá. Fülöp Géza beszéde az isten- nek lélekben és igazságból való imádságáról szó- lott — volna, ha nem a korteskedési elem lett volna benne a tulnyomó; a főt. püspök uré pedig az önmegtartóztatást vette föl alapesz- méül, a keresztyéni szeretet, a béke és enge- dékenység megkapó képét állítván a hallgatók elé, ismert szónoki erejének teljes kifejtésével. Közben a Dalkör zengett a legszabatosabb összhangzatu dalokat, végül pedig az új papok felavatása következett, a maga puritán egysze- rűségében. Erőkes képet mutatott, midőn az esperesek khorusa a szentlelkű áldását kérte le az új lelkészekre. A közgyűlés érdemleges tár- gyalásai ma kezdődnek.

— **A m. kir.** igazságügyminiszter Gott- schling Károly nagy-szebeni járásbíróági díjas joggyakornokot a nagy-szebeni törvényszékhez telekkönyvi irnokká nevezte ki.

— **A kir.** igazságügyminiszter Rác Zoltán adónyilvántartási biztost a balázsfalvi járásbíróág mellé bíróági végrehajtóvá ne- vezte ki.

— **A vallás- és közoktatásiügyi** magyar ki- rályi miniszter Molnár Károly székely-udvar- helyi főreáltanodai helyettes tanárt ugyanoda rendes tanárrá nevezte ki.

— **A helybeli hitelbank** és zálogköl- csöntársulat az igazgató választmányi jelentése szerint az évben is 12% osztalékhoz képes ad- ni a m. évi üzletnyereményből. A társulat ez évi rendes közgyűlése f. hó 29-én (szombaton.)

— **Spanyol örökség.** A napokban a „Stampa testvérek“ czukrászatának jelenlegi üzletvezetője, a ki, mellékesen legyen mondva, Tel hazájának munkaszerető szülője, egy „Stam- pa A.“ névre szóló s Madridban feltett levelet ka- pott. A levél a hídalok nyelvére volt írva, amit a helybeli honpolgár nem értvén, a helybeli egye- tem egyik tanárát, — ha jól tudjuk — a tu- dós jó Brassai bácsit kérte fel, annak lefordí- tására. Ime itt a levél rövid tartalma: „Stam- pa Antal Ausztriából spanyol földre megy, — most a fordítást közlőjük dióhéjban, — a hol a katonai pályára lépve, csakhamar nagy elő- menetet tesz, s a dandárparancsnokságig viszi fel. Ezen magas állásában súlyos betegség ágy- ba fekteti őt, minek következtében a felelőssé- ge alatt álló katonai pénztár kezelését, a sub- ordinatíva alatt levő tisztekre bizza; a kik azonban bizalmával visszaélve, a pénztárból nagy összegeket sikkasztanak el s e miatt föl- épülése után, kérdőre vonatván, 10 évi súlyos börtönrre ítéltetik el.“ Levélíró fogdájából ír s tovább előadja, hogy van egy leánya, a ki ár- va és kiskorú s a kire örökségképen 100,000 osztrák értékű forintot képviselő „duros“ (spa- nyol pénznem), szállott; minthogy pedig Ma- dridban semmi néven nevezendő rokonnal nem bír s ezen egyetlen leánya, egy tőle egészen idegen pap (I) gondozására van bízva, felkéri Kolozsvárt lakó rokonát, Stampa András (a ki, a mint tudva van, nevével együtt a mult évben elhalt.) hogy utazzék fel érte Madrid- ba s vigye Kolozsvárra, rokonai körébe. Egy kis regény! Mondandó valaki (mert a spanyol levél ezzel véget ér); csak az különös a dol- logban, hogy egy Hutflesz K. helybeli keres- kedőnk, valamint Fröhlich Vilmos, hasontartal- mu levelet kaptak, ugyancsak Madridból; azon módosítással, hogy az előbbi levelet Hutflesz Antal, az utóbbi pedig Fröhlich Antal írja. (E sorok írja megjegyzni, hogy a „Stampa“ czégnék szóló eredeti levelet látta s annak magyar fordítását olvasta; míg a két utó- bírói csak hallomásból értesült.) — Mystifica- tio lesz az egész s nem tudjuk, hogy Hutflesz Károly vagy Fröhlich Vilmos urak vá- lasztottak-e a fellevelekre; de azt határozot- tan tudjuk, hogy a „Stampa“ czég üzletveze- tője választott, még pedig olyan értelemben, hogy ő kész Madridba utazni a kiskorú nő- rokon elhozatala végett, miután neki utiköltség fejében 1,500 o. é. frtot képviselő „duros“ megküldötték. Egyszersmind nem akára viszo- nozni az állítólagos Stampa Antal lovagiatlan- ságát, levelet „franco“ tette fel. Jelenleg így áll a „spanyol örökség“ ügye, miért hitünk szerint legfőlebb csak a kalamáris vére fog folyni.

— **E. Kovács Gyula** jutalomjátéka. Szombaton, május 22-én Kovács Gyula juta- lom-játékául egy régi „szinjátek“, „Kean vagy könnyelműség és lángész“ került színpa, megle- hetősen nagy számu közönség előtt. Csak a köz- zép páholyok maradtak üresen, a mely esetle- gesség különben igen nagy szerenese volt, mert ha ezek is telve lettek volna, valóban első sem lehetett volna adni a darabot, miután egy oly jelenet van benne, melyben (mint a „színházi botrány“ czimű vigjátékában) egy pár színésznek a közönség között kell megje- lenni. Mivel pedig ez a pár színész a jelen műben éppen herceget játszik, csak nem jö- hettek volna a földszintre, vagy a zártszékre, bár egy pár helyet itt is szolgálhattunk volna. Kovács Gyulát kileptekor szünni nem akaró tappsal fogadta a közönség. Maga a mű drá- má szempontból keveset ér, miután három vagy négy minden cselekvény nélküli hosszas jelenet van benne s minden bonyodalom és kifejlés az utolsó felvonásban hajtatik végre, hogy ne maradjon mégis minden esemény és befejezés nélkül a darab. Magának Keánnak, ha nem csalódunk, élete sokkal gazdagabb, drá- mai momentumokkal sokkal bővelkedőbb volt a valóságban, mint a megnyitott ezen mű ma- gában foglal s így nem csodálhatni, ha az az erős szenvedély, az a hányatott lélek, az a meg- rázó egyéniség sokkal érdekesebb és meghatóbb képet tár elénkbe életrajzában, mint a róla írt színműben. Így azonban Kovács Gy. játé- ka mindent kipótol s a lélek mélyéből fakadó szavai minden kedélyt betöltöttek.

— **A május 23-án** tartott lövészet alkalmával szerencsédijakat nyertek: I. szeg- lővéssel Voith Gergely, II. Orbán József 5-ös körlővéssel III. Kovács Károly 4-es körlővéssel. — **K. Papp Miklós,** a lövészegeti zász- lószenteléssel egybekapcsolt díszlővészet alkalmával kitűnő jutalmakra egy értékes ezüst serleget ajándékozott. E kezdeményezést re- meljük többen fogják követni.

— **Hymen.** Deutch Lipót ügyvéd köze- lebből tartotta esküvőjét Marosújvárt Juchó Klára h. a. 1. Juchó bánatandó kedves leá- nyával. Esküvő után a bányanagyi szállás előtt a marosújvári bánász zenekar zenéje, a he- gyeiken taraczkdurrogások fogadták a nászmene- tet, este pedig tűzijáték is rendeztetett a fiatal pár tiszteletére.

— **Fülei Cs. István** nyugalmazott kir. főkörmányszéki tanácsos élete 78-ik évében, tegnap délelőtti 11 órákor, öregségi elgyengü- lés következtében meghalt. Hült tetemei holnap délután 5 órákor fognak örök nyugalomra he- lyeztetni. Béke legyen a köztiszteletben álló munkás férfiú porain!

— **„Polgári-dalegylet“** alakuló közgyűlést Benigni Sámuel elnöke mellett f. évi május 18-án tartotta meg. A szervező bi- zottság nevében Koleszár Sándor tett jelentést, melyből kitűnik, hogy nem egy ujjonnan alaki- tandó dalegylet, hanem a tisztviseléség lemo- nása következtében megszűnt „Ev. ref. egyházi énekkar“ sorsa felett kell határozni. A bizott- ság egyszersmind alapszabály-tervezetet is nyuj- tott be, azon késkíséretben, hogy a meg- szűnt énekkar működését „Polgári dalkör“ cím- változtatással a közgyűlés tovább folytatni se- gélje. A közgyűlés a bizottság előterjesztését he- lyeslő tudomással vette és Tóth Tamás indítvá- nya folytán kimondotta, hogy a feloszlott ének- kar „Polgári dalegylet“ cím alatt tovább mű- ködéseben előléte. Egyszersmind az alapszabály

tervezetét általános és részletes bírálat után el- fogadtán, a „Polgári-dalegylet“ tisztviselőit vá- lasztotta meg a következő eredménnyel: Benig- ni Samu elnök, Tauffer János alelnök, Koleszár Sándor titkár, Gombos Károly jegyző, Vildner Károly alkarczó, Strotz András pénztárnok, Mán Károly levéltárnok, Balogh Imre gróf, Rignáth József, K. Papp Miklós, Kerekes Már- ton, Tóth Tamás, Dömösdi Sándor, Vilván Albert, Horváth Elek, Beme Imre, Szilágyi La- jos, Acs Sándor, Mamitz János és Ppili Gyula választmányi tagok; Balla László, Péter Jó- zsef, Barabás Lajos, ifj. Lászlóczy Péter és Ajtai Gyula pótválasztmányi tagok. A megala- kulást valódi polgári öröm-ünnep zárta be, mert a dalegylet tagjai buzgó és áldozatkész elnö- künek díszes fállyás-zenével tisztelegtek, mely- lyet a megtisztelt elnök, a tisztkar és több mű- kodó és pártoló tag által rendezett díszvacsora követett, hol polgármesterünk Simon Elek, Szász Domokos és Minorich Károly szelleműs pohár- köszöntő a lelkesedést és kedélyességet az es- tély méltóságig emelték. Ugyanez alkalommal elterjedt azon örömhír is, hogy polgármesterünk a dalegyletet 3 évig, évi 50 frt pártoló tagsá- gi díjjal részesíti, a „Polgári-dalegylet“ közo- lebből mond köszönetet a polgármester urnak.

— **Szászvároson** Otepp Máttyás drá- ma és operette színtársulata tengeri életét. A szászok kezdetben pártfogolták, de egyik komi- kus színész iga zmondásáért nagyon me- neheztettek a különben türethető társulatra. Ugyan- is a szép Galátheában egy hazug nőről így nyilatkozott: ugy hazudik, mint a sze- ben! „Tageblatt“! s azóta vége minden pro- tekióknak. Lám, itt is betölt a magyar példa- beszéd: szól igazat s betörök a fejed.

— **A szászvárosi** magyar polgári da- lárda a nyár és ősz folytán vasárnap délu- tonként társas összejöveteleket szándékszik ren- dezni a Lészay-féle kertben, melyet jelenlegi tulajdonosa dr. Lészay László ur nagy gondal- al és sok költséggel gyönyörű mulató-kertté ala- kitott át.

— **A szászvárosi m. polg. dalárda** és a ref. gymnasium ifjuság közös tavaszi mu- latsága jún. 4-én fog megtartatni.

— **A marosvásárhelyi m. kir. ítélő** tábla elnöke Köllő Mihály marosvásárhelyi ki- rályi törvényszéki börtönőrt a marosvásárhelyi magyar királyi ítélő táblához házi szolgává ne- vezte ki.

— **A „Magyar Polgár“** nyilasának poe- tai tanulmányai bővítéséhez ajánljuk beces- figyelmebe Tolnai Lajos ismeretes szép népballa- dáját, melynek végsőrai így szólnak:

Döglött eb lennék, kit kün hagytak az uton: Kondorosi Eszti de nem lennék tudom!

Reméljük mult számában nyilvánított nagy megbotránkozását ez idézet egy kissé alább szállítja.

— **Nyilvános köszönet.** Strasser Lipót ur, a kolozsvári s k.monostori tüzoltó- segélyalap javára 20 frtot ajándékozván, ez adományért köszönetünket nyilváníttuk. — Ko- loszvárt 1875. máj. 22-én. — **Köszögvár** Gyula főparancsnok, Móríc segédtiszt. —

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Május 22-én 5% Metaliques 70.40 frt. Kamat —. 5% Nemzeti kölcsön 74.70 — frt. 1860-iki államkölcsön 111.75. Bankrésze- nyek 964. — Hitelrészvények 236.50. London 111.25. frt. Ezüst 102.55. Cs. kir. arany 528 1/2. —. Napoleondr 889. — 100 mark németér- ektü 54.40. —

Urbéri kötvények: Magyarországi 82. — Temesvári 79.75. Erdélyi 78.25 Horvátországi 82. —

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

A közönség köréből*)

Tisztelt szerkesztő ur!

Helyet kérek rövid válasznak, melylyel becsületesem megtámad Szabó Sámuel kolozsvá- ri tanárt, mint rágalmazót a becsület korlátai közé utasítom vissza.

Ugyanis nevezett ur — a budapesti Pro- testáns egyházi és iskolai lap f. évi 17. szá- mának 543—551 hasábján — „névtelen fel- adónak; az iskola tanári kara és fiatalaság el- len ortámadást intézőnek“ czimezt szat.

S hogy szavának — miután erkölcsi agi- tatója a tisztességes emberek előtt nagyon alku- lyedett — hitelt szerzhessen, nagy hangon hirdeti: „imé a miket elmondok, Bayden első forrásból rég óta tudják.“

Ezzennel határozott hangon — mint kinek hazugságot még nem süttöttek szemére soha, mint én teszem ezuttal Szabó tanárnak, ki- jelentem, hogy becsület-szavammal állítom, hogy én soha életemben semmiféle névtelen feladást nem tettem az ellenkező okadatok be- bizonyítására ezennel mindenkit fölhirok.

Azt hiszem eleget mondtam arra, hogy lássák, kiket ezen ügy érdekelt, miként Szabó Sámuel rágalmaiban az ösmeretes clique moc- kos kezei dolgoznak.

Ezzel nem ereszkedek az ügy részle- tezésébe: magasabb érdekek hallgatást paran- csolnak. De miután kötelességemnek ösmertem, és ösmerendem jövőre is az enyedi főtárona ügyei rendbe hozására mindent elkövetni; fel- szólítom mindazokat, kik ezen ügyben hallgattak, hogy ne lássanak a zavar megteremtői s szító- nak: tartsák erkölcsi kötelességüknek az igazság mellett nyíltan felszólalni!

Szabó tanár urnak pedig elmondom, hogy egykor — az enyedi főiskolának a Szabó uréhoz hasonló szolgálatot tett — cölegja Csorja Ferenc mit tanított:

„a ki nem mond igazat az hazudik! a ki hazudik, hogy miféle ember? azt felesleges megmondani“

Fiat applicatio!

Nagy-Enyed, május 20-án. 1875. — Bogdán Lajos s. k.

*) E közérdekű felszólalásoknak szánt rovat ala- ti közleményeként csupán a sajtóhatóság irányában val- tal felelősséget vállal a szerk.

Pályázat.

Alólt ügyvédi kamaránál 360 frt. évi fizetéssel egy irnoki állomás levén betöltendő, felszólítanak mind azokat, kik ezen állomást elnyerni óhajják, hogy képességeiket igazoló okiratokkal felszerelt folyamodványukat **folyó hó végéig** alólt titkárhoz nyújtsák be.

A kolozsvári ügyvédi kamara választmányának 1875. május 13-án tartott üléséből

HALLER REZSŐ, elnök.

KÖVÁRI MIHÁLY, titkár.

Nem hivatalos.

Bázna-fürdő.

Binder József, egykori vendéglős és a báznai-fürdő több évi bérletjének alólt özvegye, tisztelettel jelenti, hogy **Bázna-n** épen az országút mellett levő, **30** elegáns és kényelemmel berendezett **vendégszobával** bíró nagy szállodát, a **folyó évi idényre** bérbe vette.

Alólt ezime alatt tett korai megrendelések a legpontosabban teljesítenek.

Binder Zsófia.

Csak egy kísérlet kell!

hogy mindenki meggyőződhessen bámulandó jutányos

27 kros

csikkek jóságáról.

Vásznak.

1 vég 50 rőfös 1/2 széles szövet 13 frt 50 kr.
1 vég 30 rőfös 1/2 széles lenzövet 8 frt 10 kr.
1 vég 30 rőfös 1/2 széles csera-vászon 8 frt 10 kr.
1 vég 30 rőfös 1/2 széles creus-vászon 8 frt 10 kr.

Selyem- és bársony-szalagok.

Fal- vagy noblesse-selyem minden sima divatos színben, színes hátrészekkel is. Ut új szélesek rőfe 27 kr. Két új szélesek 2 rőfe 27 kr.

Egy pár

fehér vagy csikos női, vagy gyermek térharisnya, legjobb minőségű 27 kr.
Egy pár férfi harisznál 27 kr.
Egy pár harisznakötő, széles selyem-szalaggal díszítve 27 kr.

Továbbá

fehér damaszt-törölközők, vászon ágyművek, nehéz hosszszőnyegek, bútorbát, háló- és csiz-függönyök, valódi színi percalin, török pongyolákab-kelmek, barbantok sat. sat. rőfe 27 kr.

Gyapju-ruhakelmék.

1/2 széles nehéz ripszék, lüstre-diagonál, thibetek, grazierek, barégek, simák, csikosok, mindenféle színben, rőfe száma

27 kr.

Egy darab

Legyező mindenféle színben 27 kr.
Egy garn. fej- és mellcsokor hársny-szalaggal, rőzsák-ál díszítve 27 kr.

Egy pár közel gallérral 27 kr.
1 fej- vagy zsebkendő, valódi színű 27 kr.
1 len- zsebkendő 27 kr.
1 len- asztalkendő 27 kr.

1 talaj-tükrösítő, legújabb forma 27 kr.
1 hajfésű 27 kr.
1 szabó- és hurokoló álló 27 kr.
1 angot-diadem, egészen fekete gyönggyel hímelve 27 kr.
1 leggyűbb 27 kr.
1 bőr pénzszekő 27 kr.
1 chimarist-kávé kand 27 kr.

Megrendelések

az összeg kifizetése vagy utánvét mellett pontosan esz-közöltetnek, mástrak bérmentesen küldetnek.
Nagyan árulók árendogest kapnak.
A cikkek valódiság és minőség iránt kezeség mellett áruhitelnek. Csekkre nem áruhitel cikkek nehezeg nélkül visszavetnek.

Beck Grand-Bazárja

Bécs, I. Adlergasse 4.

Kérjük a czimet megőrizni és azt jól megjegyezni.

Felhívás

mezei termények jégkár ellen biztosítására.

A jégbiztosítási idény beálltával van szerencsénk a gazda közönség tudomására hozni, hogy a „VICTORIA“, mint előző években, ugy az idén is mindennemű termény, mint: **takarmányfüvek, czukorrépa, kalászos-gabnák, kereskedelmi olajos növények, szőlő, dohány**

jégverés elleni biztosítását

eszközi.

A díjak az egyes vidékek jégveszélyessége szerint lehető csekélyre szabvák.

Biztosítások elfogadtnak váltóra is.

Társas és községi, aztán nagyobb biztosításoknál külön kedvezmények nyujtatnak.

Károk bejelentés után mint eddig is igazságosan és méltányosan rendeztetnek és a feltételek értelmében fizettetnek.

A „VICTORIA“ ismert neve feleslegessé tesz minden újabb ajánlgatást, s csak jellemzésül említettnek meg, hogy e társaság tavaly több mint

egy millió kétszázezer forint

s keletkezése óta összesen több mint

hat millió forintnyi kárt

fizetett ki biztosítottjainak.

A már évek óta tapasztalt mostoha termési viszonyok után ez évben a gondviselés bő aratással kecsegtet, az előre látó és számító gazda nem teheti ki már már utolsó menedékét, ez idei termést, egy jégverés által minden órán előidézhető pusztulás veszélyének s csekély díjért ez ellen biztosítást szerezni minden ok-szerű természetnek saját érdeke parancsolta kötelesség.

Közelebbi részletek iránt a központi iroda s a vidéki fő- és alügynökök nyujtanak felvilágosítást

Kolozsvár, 1875-ki idény

„Victoria“

biztosító társaság.

Eladó ingatlanok.

Az alábbi, Kolozsvár város területén fekvő ingatlanok, szabad kézből és jütányosan egészben, vagy részenként is eladandók u. m.

- 1.) a bel-magyarutczai 13 számú köház és telek;
- 2.) a Széchenyi téren fekvő 38 számú köház és telek;
- 3.) a nagy-szamosutczai 12 számú telek, köház, majorról és kerttel;
- 4.) a majorutczában 9 szám alatt fekvő telek faházzal, gazdasági épületekkel, kúttal és kerttel;
- 5.) a kómálajautcza 5 szám alatti köház;
- 6.) a Bornyomál dűlőben fekvő 1 hold 37 □ öl I-ső osztályu szántó;
- 7.) a Kajántóvölgy tulsó oldala második rész dűlőben fekvő 19 1/2 hold IV-dik osztályu kaszáló;
- 8.) az Elővölgy innessó oldala első rész dűlőben fekvő 6 1/2 hold III-dik osztályu kaszáló;
- 9.) a Harmadvölgy ugorka mező dűlőben fekvő 6 1/2 hold területű III-dik osztályu kaszáló;
- 10.) a Nagymorgó dűlőben fekvő 12 3/4 hold II-dik osztályu kaszáló.

Bővebb felvilágosítást nyerhetni ügyvéd Dobál Antal irodájában bel-középutcza 6 számú Folly-féle házánál.
Kolozsvárt, 1875. május-hó 20.

(244) (1—1)
Soeben erschien:

Principien der Kriegskunst.

Vollständiges Handbuch

der

Kriegführung der Gegenwart

in den Lehren der grössten Meister wie v. Clausewitz, Friedrich H., Erzherzog Karl, v. Moltke, Napoleon, v. Scharnhorst, v. Valentini, v. Bismark, v. Braudt, v. Decker, v. Griesheim, v. Waldersee, v. Zastrow etc. etc. dargestellt.

Zweite Auflage 1. Lieferung à 50 Pf. eleg. broch.

Leipzig, 1875.

Moritz Schäfer.

Kolozsvárt, Stein János erd. muzeum-egyleti könyvkereskedésben.

(172) (4—4)

LIPIK

ibland-fürdő

Slavoniában.

Posta- és távirtda-állomás.

Meleg (51° R.) ibland- és bü-

zenyartalmu fürdők.

Gyógyjavallatok: györfvénykór, minden alakú bujakór, húgysavany, diathesis, köszvény, csúsz, bőrküütségek, izzadmányok visz-szaszivódása.

Utazás: déli vaspálya-állomások Sziszek és Bares; gőzösön O-Gradiska.

Raktár a lipiki ibland-vizből:

Bécsben Mattoni H. Pesten Edeskaty.

Fürdőorvos: Dr. Kern.

Az idény kezdete: május 1.

Bővebb értesítést ad

a fürdő-felügyelőség Lipikben.

WEIL-féle cséplőgépek

(133)

kaphatók

(7—*)

ifj. Weil Mór által

Majnai-Frankfurtban,

gazdasági csarnok

ifj. Weil Mór által

Bécsben,

Franzensbrückenstrasse 13 sz.

Derék ügynökök óhajtanak.

! IRODALMI UJDONSÁGOK !

Legújabbban megjelentek:

Stein János erdélyi muzeum-egyleti könyv-kereskedésében Kolozsvárt kaphatók:

A bizonyítás elmélete

a polgári peres eljárásban, tekintettel a jogfejlődésre és a különböző törvényhozásokra.

A magyar tudományos akademia által a Sztrokay-díjjal koszorozott pályamunka. Irta Zlinszky Imre, hit ügyvéd, a pesti kir. ítélő tábla pótírája, a jogtudományi államvizsgálati és az ügyvéd vizsgáló bizottságok tagja.

Ára 4 frt 50 kr.

A dicsőség bolondja.

Regény. Irta ifj. Abrányi Kornél. Ára 1 frt 80 kr.

Castelar Emil beszédei.

Fordította Szathmári György. Ára 90 kr.

Jókai Mór elbeszélő költeményei és satyrai.

Ára füzve 2 frt, pompás díszkötésben 3 frt.

Az apai hatalomról a római jogban.

Tanulmány. Irta dr. Jellinek Arthur. Ára 60 krajczár.

APA és FIU.

Regény. Irta Detleff Károly. Ára a két kötetnek 2 frt.

A szerelem harezosai.

Regény. Irta Csizsér Ugroczy Ida. Ára a 3 kötetnek 2 fit 40 kr.

Seingalti Casanova Jakab

emlékiratai és kalandjai.

Fordította Halasi O. XV. kötet. Ára 80 kr.

Magyar protestáns egyházi szónoklatok.

Ünnepi, alkalmi, közönséges és gyászszókat.

Irta Gyöngyösy Sámuel, nagy-kállói ref. lelkész, egyházmegyei bíró. Második füzet. Ára 1 frt 80 kr.

Postán küldve 1 ft 90 kr.

HUTFLESZ KÁROLY

megvásárol mindennemű magyar- és osztrák állam-papirt, sors-jegyet, arany- és ezüst pénzmekeket s leszámítol (escomptirt) minden-féle nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejáratú idő előtt s eszközöl minden bel- és külföldi helyeken történendő bár mily összegű fizetéseket.

Ajánlja legjutányosabb **társasjátékait** és **részlet-jegyeit**, valamint dúsan ellátott **fűszer-tárat**, **bőrke-reskedését** és **gőzliszteit**.

Ugyszintén kitünő minőségű **fagygyugyertya** és **szap-pan** gyártmányait.

Az 1876 január 1-én

használatba jövő

mértékek és súlyok ábrái magyarázattal

Ára csak 10 kr.

Postán küldve 15 kr. bérmentesen, de a pénz előre beküldendő, leg-czélszerűbb 3 darab 5 kros levél-bélyegben.

JELENTÉS

a kolozsvári egyetem természettani intézetének jelen állapotáról.

Közli dr. ABT ANTAL a kísérleti természettan ny. r. tanára.

2 könyvmatu táblával.

Ára 70 kr.

Az istenfogalom

és annak mai jelentősége.

Közérthető előadás.

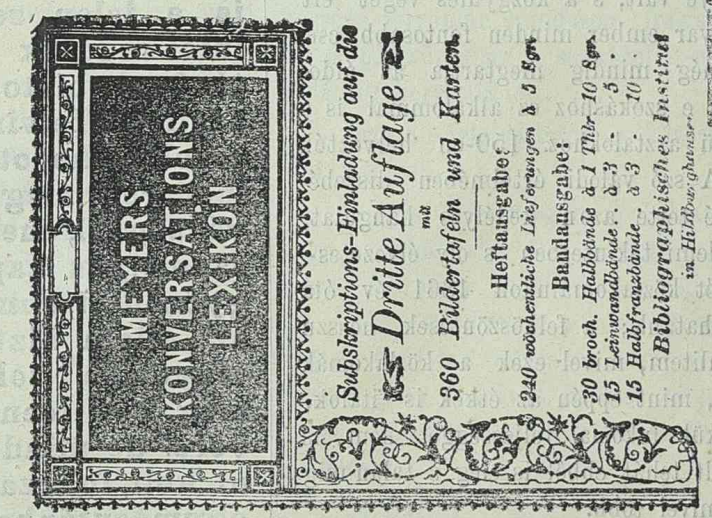
Tartotta: **Büchner Lajos** tanár.

A második, tetemesen bővített kiadás nyomán fordította Fendler József.

Ára 60 kr.

Postán bérmentve 66 kr.

Kapható
Stein János

könyvkereskedésében
Kolozsvárt.

(106)

(84—150)

Ósak alapos, gyors és ok-szerű gyógyítás biztosít utóbajok ellen.

Betegek-kendezés nélkül, fájdalom nélkül, az emésztési szerveket me gta-

madó gyógyszer nélkül, következményi bujak és a hivatás megzavarása m/álkül,

számos ezer esetben kipróbált s eddig fölülmulhatlan módszer szerint

hugyosó-folyásokat,

valamint mindennemű

titkos betegségek

és

tehetetlenséget (elgyengült férfier/ét).

továbbá borbajokat, hugyosószükülségeket, friss és idült y/árfolyásokat

nőknél, és az onnan eredő

magtalanságot,

a nemzörések bujakóros fekélyeit és látszórendű buja kört

minden alakjaiban, az önfertőztetésnek minden követke zmé-

nyeit, u. m. magömléseket, ondófolysást, sőt a végk épeni

tehetetlenséget is, katonai és polgári főkörh/azakban, mint

a magányasorlatban a legújabb tapasztalatok s a buvár-latok

nyomán, fényesen kipróbált egyszerű mód/errel, anélkül,

hogy a beteg hivatása vagy életmódjában gátoltnak, ki-válón tartós siker biztosítása mellett, bámulatos gyorsan

és alaposan gyógyít (az ujjon helekéze tteket **84** óra alatt)

WEISS J.

gyak. orvos és szülész, az itteni cs. kir. katonai főkörházban volt

osztályorvos, bel- és külföldi tudományos és humanitási társaságok rendes és tisz-

teletbeli tagja, a II. Lipót belga kir/ály arczképével díszített

koronás aranyérem/ének tulajdonosa

rendelő-in/ezetében:

Pest, országút 15-dik szám,

a „Zrínyihez” csimzett kávéház fe lett, I-ső emelet, bemenet a lépcsőn.

Naponkint reggel 7 órától 10-ig, d. u. 1—4-ig.

Díjjal ellátott levelek/ákre azonnal válaszoltatik.

Váro-szoba mind/er egyes beteg részére külön.